

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ - ΘΕΩΡΙΑ, ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΛΥΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

25 Σεπτεμβρίου 2017

ΤΜΗΜΑ: ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΣΠΥΡΟΣ ΦΡΟΝΙΜΟΣ

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ - ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Όρια - Συνέχεια

ΟΡΙΟ ΣΤΟ ΑΠΕΙΡΟ

ΟΡΙΣΜΟΙ

ΟΡΙΣΜΟΣ 1 : ΟΡΙΟ ΣΤΟ ΑΠΕΙΡΟ

Έστω μια συνάρτηση f η οποία ορίζεται σε ένα διάστημα της μορφής $(a, +\infty)$. Το όριο της f όταν το x τείνει στο $+\infty$ θα είναι είτε ένας πραγματικός αριθμός είτε ένα από τα $\pm\infty$.

$$\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = \begin{cases} \ell \in \mathbb{R} \text{ ή} \\ \pm\infty \end{cases}$$

Ομοίως αν η συνάρτηση ορίζεται σε ένα διάστημα της μορφής $(-\infty, a)$ έχουμε το όριο της όταν το $x \rightarrow -\infty$:
 $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x)$.

ΘΕΩΡΗΜΑΤΑ

ΘΕΩΡΗΜΑ 1 : ΟΡΙΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΥΝΑΡΤΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΑΠΕΙΡΟ

1. Όριο πολυωνυμικών συναρτήσεων

Έστω $P(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0$ ένα πολυώνυμο n -στού βαθμού. Το όριο του πολυωνύμου όταν $x \rightarrow \pm\infty$ ισούται με το όριο του μεγιστοβάθμιου όρου.

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} P(x) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} a_n x^n$$

2. Όριο ρητής συνάρτησης

Έστω $f(x) = \frac{P(x)}{Q(x)}$ μια ρητή συνάρτηση με $P(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0$ και $Q(x) = \beta_\mu x^\mu + \beta_{\mu-1} x^{\mu-1} + \dots + \beta_1 x + \beta_0$ βαθμών n και μ αντίστοιχα. Το όριο της συνάρτησης όταν $x \rightarrow \pm\infty$ ισούται με

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{P(x)}{Q(x)} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{a_n x^n}{\beta_\mu x^\mu}$$

- i. Αν $\nu > \mu$ τότε $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) = \pm\infty$.
- ii. Αν $\nu < \mu$ τότε $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) = 0$.
- iii. Αν $\nu = \mu$ τότε $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} f(x) = \frac{a_\nu}{\beta_\mu}$.

3. Όριο εκθετικής - λογαριθμικής για $a > 1$.

- α. $\lim_{x \rightarrow +\infty} a^x = +\infty$
- β. $\lim_{x \rightarrow -\infty} a^x = 0$
- γ. $\lim_{x \rightarrow 0^+} \log_a x = -\infty$
- δ. $\lim_{x \rightarrow +\infty} \log_a x = +\infty$

4. Όριο εκθετικής - λογαριθμικής για $0 < a < 1$.

- α. $\lim_{x \rightarrow +\infty} a^x = 0$
- β. $\lim_{x \rightarrow -\infty} a^x = +\infty$
- γ. $\lim_{x \rightarrow 0^+} \log_a x = +\infty$
- δ. $\lim_{x \rightarrow +\infty} \log_a x = -\infty$

5. Βασικά όρια

- α. $\lim_{x \rightarrow 0^+} e^{\frac{1}{x}} \stackrel{y=\frac{1}{x}}{=} \lim_{y \rightarrow +\infty} e^y = +\infty$
- β. $\lim_{x \rightarrow 0^-} e^{\frac{1}{x}} \stackrel{y=\frac{1}{x}}{=} \lim_{y \rightarrow -\infty} e^y = 0$
- γ. $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \eta\mu \frac{1}{x} \stackrel{y=\frac{1}{x}}{=} \lim_{y \rightarrow 0} \eta\mu y = 0$
- δ. $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \sigma\upsilon\nu \frac{1}{x} \stackrel{y=\frac{1}{x}}{=} \lim_{y \rightarrow 0} \sigma\upsilon\nu y = 1$
- ε. $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} x \eta\mu \frac{1}{x} \stackrel{y=\frac{1}{x}}{=} \lim_{y \rightarrow 0} \frac{\eta\mu y}{y} = 1$
- στ. $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{\eta\mu x}{x} = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} \frac{1}{x} \eta\mu x = 0$ Μηδενική επί φραγμένη (αποδεικνύεται με κριτήριο παρεμβολής)
- ζ. $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} (x + \eta\mu x) = \lim_{x \rightarrow \pm\infty} x \left(1 + \frac{\eta\mu x}{x}\right) = \pm\infty$

Τα παρακάτω όρια ΔΕΝ υπάρχουν

- η. $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \eta\mu x$
- θ. $\lim_{x \rightarrow \pm\infty} \sigma\upsilon\nu x$